

DIRECCIO Y REDACCIO.

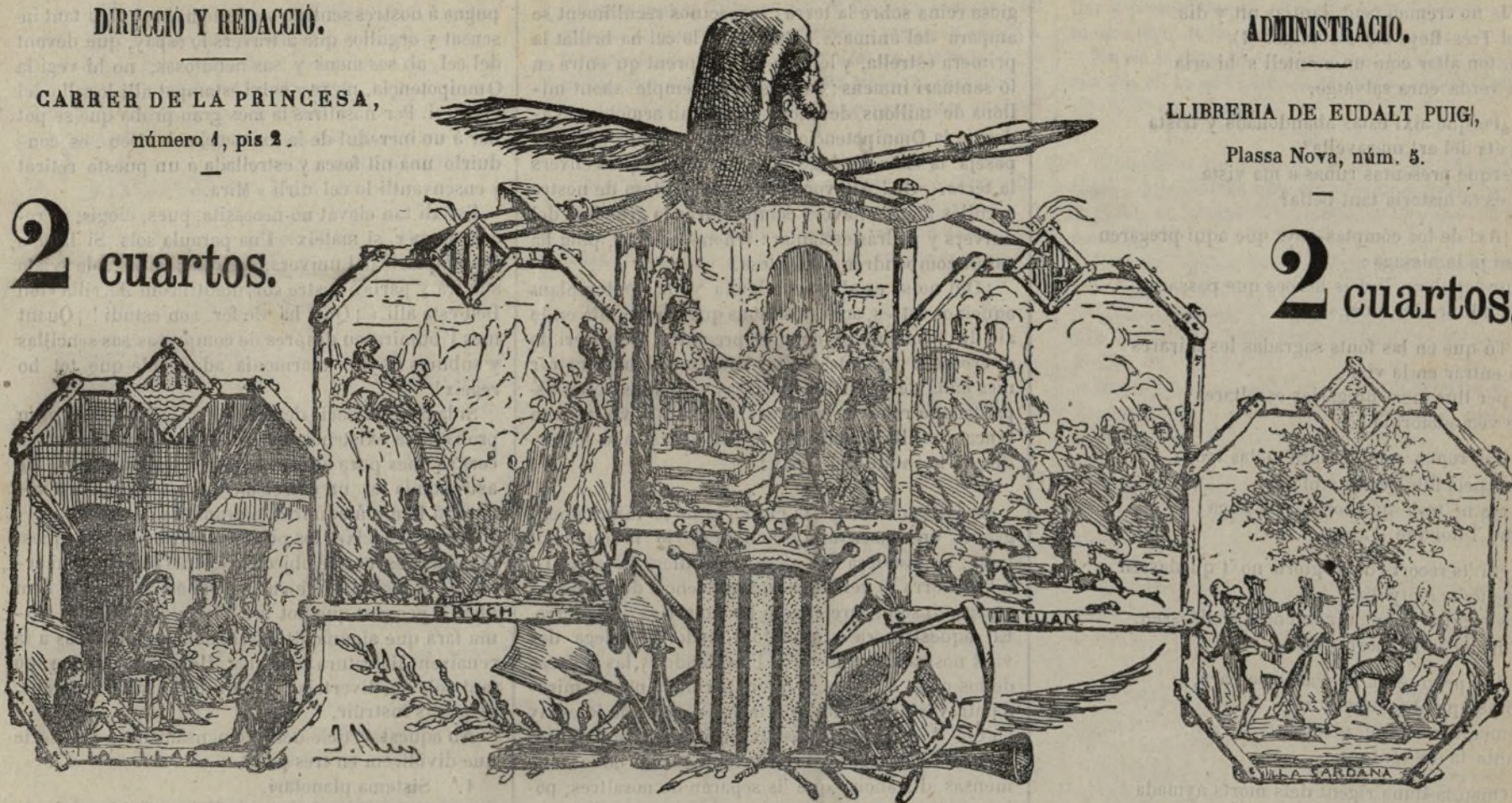
CARRER DE LA PRINCESA,
número 4, pis 2.

ADMINISTRACIO.

LLIBRERIA DE EUDALT PUIG,
Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

2 cuartos.

ANUNCIS
A PREUS
EQUITATIUS.

LA BARRETINA.

LITERATURA,
CIENCIAS
Y ARTS.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Los anónims, per A. Serra.—A la capella de Santa Agueda, per P. Nanot Renart.—Articles científics: L' Univers.—Presentiment, per Antoni Llavèria.—Rum, Rum.—Arguments contra la pena de mort, (Continuació), per A. Serra.—Solucions a la Xarada y al geroglífich del número passat.—FOLLETÍ: Las Joyas de la Roser, per Guadalupe Cortés Wyghlen.

LOS ANONIMS.

A mon estimat amic Enrich Pàmies.

No fa gaires dies, estimat amic, que 'm feres la verdadera y trista pintura dels anonims, no fa gaires dies que 't lamentavas de la baixesa que aqueixos suposan en qui comet l'infamia d' escriureros, y que me recordavas la conveniencia de que 'ls periodistas fessin tot quan poguessin pera anatematizar als que deshonran sa ploma y son bon nom escribint anonims.

Tens rahó: los periodistas tenim lo deber de procurar destruir tot lo que siguian remoras pera la societat, lo deber, que no admet escusa, de esgrimir nostra ploma contra 'ls enemichs del bienestar social, de la vida armónica de las societats.

L'anonim, estimat amic, suposa duas cosas: ó ignorancia de la gravetat qu' ell porta en sí, ó criminalitat. Per lo primer cas crech jo que no hi ha, pero que hi deu haber—la lley moral, qu' ensenyi al noy pera que sapia ser home, als ignorants pera que no siguian ignorants, al infame pera que aprenguia á ser honrat.

En lo segon cas, hi ha la lley civil que deu castigar sense compassió á qui comet lo crim, fill de la hipocresia, de la cobardia y de la mes reprobable y mala intenció.

Perque, qui comet la torpesa d' escriur un anonim sabent ja anticipadament lo que fa ¿com no es digne del rigor de las lleys? ¿com no mereix ser excluit de la societat? ¿com no mereix ocupar un lloch entre 'ls criminals, remoras de la societat?

Pera demanar lo que jo demano, es precis avans de tot estudiar somerament al autor del anonim.

¿Es capás de ferlo un home honrat y lleal, un home que per fortuna tingua coneixensa de sa dignitat, que s' estimi una mica, que sapia lo que val, que no seguia hipocrita ni cobart, que tingua lo valor suficient pera defensar en tots terrenos lo que diu en alta veu ó lo que estampa en un paper? ¿Pot ser autor d' un anonim, per exemple, lo qui seguia amant de la pau de la familia y que sap per lo tant que ab un anonim pot lograr sa desavenencia, lo qui seguia amant de l' amistat y que no deixa de saber que ab un escrit infamant pot fer rompre los llassos de la amistat?

¿Pot ser autor de un anonim lo qui estima la honra de la dona y que sab que un anonim pot destruir sa reputació, lo qui aprecia la justa fama de un industrial, de un comerciant y sab de cert que un anonim podria convertir la fama en descredit?

No; l'home honrat no pot posar may la firma en un anonim, no es capás de deshonrar-se, ni de ser hipocrita, ni de ser cobart.

Figurat un ser odios, una culebra en forma d' home, un reptil, un deposit de veneno, un punyal, un traidor, un infame, un cobart, un vil, un miserable, un ser infernal, un home viu materialment y mort moralment, un hipocrita, un ente que no es odiat perquè no es conegut, pero que ho será lo dia que se 'l conegui;—figurat uua vibora en forma humana

que reuneixi totas eixas cualitats y tindras retratat —y encara no mes á grans rasgos—al autor del anonim, quan obra en ple coneixement de causa, quan cultiva 'l mal ab premeditació é intencionadament.

Los remeys contra l'anonim ja 'ls he indicat desde un principi. Si suposa ignorancia,—instrucció, instrucció y mes instrucció: si suposa mala fé, ganas de ferir ab premeditació, y ab ple coneixement lo fet abominable y criminal que 's comet,—aplicació de la lley, aplicació de la lley y mes aplicació de la lley.

A pesar de tot se m' afigura que si la educació y la instrucció fossin perfectas en Espanya, los casos del anonim foran contats.

Ja he compler tots desitjos, estimat amic, que eran també los meus, y sobre tot tinch ja satisfeta ma conciencia y complert un dels mols debers que m' he imposat al ferme periodista.

A SERRA.

A LA CAPELLA DE SANTA AGUEDA.

Com arbre al qui ha trencat sas verdas fullas
Primarencia glassada,
Y mira trist com rodan sas despullas
Del vent á la alenada;

Aixís tú del Palau de Barcelona,—
La joya mes volguda,—
Miras trencada ta comtal corona,
Ta bellesa perduda.

Tos finestrals y tá altívola torra
Enderrocats ne jauhen:
Lo vent que fibla tas parets ensorra,
Y ab remor grèu ne cahuen.

Ja no creman cent llantias nit y dia
Del Tres-Reys ans l'imatge: (1)
En ton altar com un mantell s'hi cria
La verda eura salvatge.

¿Perqué així estás abandonada y trista
Si ets del art maravella?
¿Perque presentas runas á ma vista
Si es ta historia tant bella?

¡Ay! de los comptes-reys que aquí pregaren
Finí ja la nissaga:
Llur sepulcre, 'l dels héroes que passaren
L'oblit ara 'ns amaga.

Tú que en las fonts sagradas los mirares
Al entrar en la vida,
Y per llur mort pregaries escoltares
De véu adolorida:

Has romas com la mare malas truga
Que pels fills perduts plora,
Y res no trob' que consolarla puga
Sino 'l dol que l'acora.

¿Si 'ls recorts de sa gloria no 't quedassen
Que foras avuy dia?
Tos capitells que en péu encar s'alsassen,
L'home enderrocara.

Ara prop t'eu lo trovador se para,
Contemplant ta amargura,
Y mentres amarch plant rega sa cara,
Canta ta desventura.

Quan la lluna rigent dels morts aymada
Argenta tas arcadas,
Dins tu s'aplegan fins que vé l'aubada
Ombres de etats passadas.

Venen los concellers ab llurs gramallas,
Reys ab llurs vestiduras,
Y d'antichs cavallers cuberts de mallas
Las grogencas figuras.

Suspirs llensantne per lo espay rodolan,
S' allunyan ó s' atansan,
Quan s'ou lo cant dels galls cap al cél volan
Ab las boyras que s'alsan.

Ja las flors esclatant donan llurs flayres,
Las besa la rosada:
Misatjera del sol baixa pels ayres
La fresca matinada.

Que llum se vest lo mon y de alegría
Que á la foscó enmenan,
De gays colors, de mágica armonía
Cels y terra s'omplenan.

Sols tú miras per terra tas despullas,
Capella desdixada,
Com arbre al qui ha trencat sas verdas fullas
Primarenca glassada.

Si ovirante un aucell son vol atura,
Sembla dir quan s' allunya:
«Oh fills de la montanya y la planura
Preguéu per Catalunya!»

P. NANOT RENART.

Barcelona Abril 1867.

ARTICLES CIENTIFICHES.

L' UNIVERS.

I.

Ja lo crepuscul de la tarde estent son mantell de
brillants y cambiats colors sobre el blau cel
La terra tota sembla despedirse del astre del dia
y un himne de gratitut s'aixeca de tota la creació
envers son Creador. Mes prompte una quietut reli-

(1) En lo altar major de la capella compàls s'hi veneraba un retaule
representant la adoració dels Sants Reys. Poética idea que mostra la
gran fé y humilitat de nostres monarcas.

giosa reina sobre la terra; respectuos reculliment se
ampara del ánima.... Es que en lo cel ha brillat la
primera estrella, y lo mon tot comrent qu'entra en
lo santuari immens; en lo sublim temple ahont mil-
lons de millons de mons adoran ab armoniosa ca-
dencia la Omnipotencia creadora.... Mira y admira,
paseja ta vista per lo espay y tórna-la despres envers
la terra. ¡Oh! Allavors veurás la petitesa de nostre
orgullós mon; allavors comprendrás la grandesa del
univers y podrás esclamar: l'home es gran, puig ha
sabut compendre sa petitesa.

¿Qui no s' es abismat alguna volta contemplant
aqueixos astres, aquestos mons que brillan allá en lo
alt del firmament y no s' es preguntat lo misteri de
sa creació? ¡Quantas voltas haureu volgut penetrar
mes enllá de lo visible del espay y quantas voltas es-
pantada la rahó ha retornat! ¡Quantas voltas hem
tancat los ulls tement que nostra pobra rahó se per-
dés en lo infinit del espay!

Lo jorn ens amaga la grandesa de lo infinitament
grant, ens ensenya la grandesa de lo infinitament
petit; la grandesa del atom á qui diem la terra. La
nit descorra lo vel de la magnificencia de los cels y
amaga ab son negre crespó las miserias de la terra.
En aquesta hora es quan lo Creador desplega de-
vant nostra pasmada vista l' esplendor y las bellesas
de los cels. Allavors es quan permet á nostra mira-
da atravessar las mes apartadas regions de lo espay
en que la llum de los estels se va debilitant mes y
mes fins á desapareixer del tot á causa de las in-
mensas distancias que 'ls separan de nosaltres, po-
bres atoms devant aquest imponent espectacle.

¿Y mes enllá? Se preguntá l'home admirat. Mes
enllá l'óptica li mostrá, ab sos admirables instru-
ments, lo mateix y molt mes enllá lo mateix encara.
¡Que lo mateix! Creixent sempre, creixent li mostra
lo número de las estrellas y sempre creixent la gran-
desa de la creació. Li ensenya que las claretats aque-
llas, que aquells petits nuvols fosforecents que á sim-
ple vista percibia, pero que no podia descifrar, eran
lo conjunt de innumerables millons d' estrellas. (4).

II.

Segurament, devant de aquest magnífich y sorpren-
ent panorama, la curiositat haurá penetrat en vostres
cors y haureu desitjat satisfer mil preguntas que se
os hauran ocurregut. ¡Quantas teorías hem forjat
en nostre pensament! ¡Quantas y quantas explica-
cions os haureu donat com nosaltres! Mes ¡Quantas
y quantas voltas no haureu quedat convensuts!

¿Quina ciencia, és donchs mes gran quela que tracta
de la explicació dels fenòmens que tenen lloch en
lo espay tot? La física, la química, las ciencias na-
turals se ocupan del estudi de la terra d' aquest gra-
d' arena, comparat ab la immensitat del univers. Mes
la astronomia, no: per ella la terra es lo de menys,
no s' en ocupa sino incidentalment, no mes la estu-
dia com un planeta qualsevol. Aquí tot es gran, tot es
immens: son camp es lo espay; sa servidora y conse-
llera, una gran ciencia, l' optica; sa mida de dis-
tancias la velocitat de la llum (77000 lleguas per se-
gon.) Aquí tot está disposat per anonadar á l'home
pera ferli compendre sa nulitat; tot disposat pera
elevant-lo al Creador, pera darli á conèixer al Ser Su-
prem, al Déu omnipotent. Per l'home de cor y de in-
teligencia tots los estudis li fan veurer la influencia de
la ma creadora, pero l' astronomia, la contemplació
dels cels es sens dubte la que mes gran lo presenta
á nostra inteligencia. Es inutil insistir sobre aixó.
Tots ho sabem per experiencia. Contemplant una pa-
pallona, una flor haureu admirat la sua forma, sos
detalls; mes pocas vegadas haureu passat mes enllá;
pero quan en una nit serena de Setembre heu diri-
git vostras miradas al cel, la primera idea que ha
ocurregut á vostre pensament es la de Déu. Se com-
prent que hi bagi qui á través las alas de una papa-
llona, ó de las fullas de una rosa no veji la ma de
Deu; mes es incomprendible, es una cosa que re-

(1) A aquestas tacas blanquinosas, á aquestos nuvols fosforecents-
semblants á los que apareixen en nostra admosfera alguna volta, se 'ls
hi ha at, lo nom de nebulosas. Mes endavant parlarem d'ellas; per ara
en pot dona una idea la via lactea. (Camí de S. J. Jaume.

pugna á nostres sentiments, que hi bagi algu tant in-
sensat y orgullós que á través lo espay, que devant
del cel, ab sos mons y sas nebulosas, no hi vegi la
Omnipotencia, no reconeixi estampat allí lo sello del
Ser divi. Per nosaltres la mes gran proba que se pot
dar á un incredul de la existencia de Déu, es con-
duirlo una nit fosca y estrellada á un puesto retirat
y ensenyantli lo cel dirli «Mira.»

Estudi tan elevat no necessita, pues, elogis, se re-
comana per sí mateix. Una paraula sols. Si la sola
contemplació del univers, encanta; si la sola vista
admira y parla á nostre cor, dientli com Zorrilla «ton
Déu está allí.» ¡Que ha de fer son estudi! ¡Quant
mes l' admirareu despres de compresas sas sencillas
y sublimes lleys, la armonía admirable que tot ho
regeix!

Si la contemplació de la nit eleva, si es la mes gran
proba de la existencia de Déu, si arrenca de nostres
cors sa mes pura alabansa; sens dupte un llibre de
astronomia es un catecisme que nos ensenya á ve-
nerar á Déu y á admirar la grandesa de sas obras.

Donar á conèixer los principals fenòmens de aques-
ta ciencia es nostre objecte. Nostras foras no hi ar-
riban, es molt atreviment, ho sabem: pero ens hem
atreuit pensant que pot ser nostra mal tallada plo-
ma farà que alguna altra fashi donar un nou pas á la
renaixent literatura catalana. Hora es ja de que no
tant sols se diverteixi llegint los escrits catalans,
es precis instruir.

Ab aquest article dem comensament á una serie
que dividirem en tres parts.

1.ª Sistema planetari.

2.ª Estrellas nebulosas y diferentes hipotesis de
los homens inteligents en eixa qüestió y de questions
intimament lligadas ab l' astronomia.

En lo article següent pensem comensar lo sistema
planetari.

Ho hem dit y ho repetim. Nostra ploma no val res,
pero si ella en fa despertar una altra menos dolenta
que pugui ensenyar alguna cosa, quedarem contents,
haurem lograt nostre objecte.

PRESENTIMENT.

Quan ne miro la copa
Del festí de la vida
Y vull veurer son vi per poder olvidar;
Sento unas trepitjadas...
Y ma má esparoguida
Deixa caurer la copa tremolant.

Quan tos llabis, m' aymia,
Acostas á ma cara
Y murmuras glatint tos juraments d' amor;
Sento unas trepitjadas...
Mon cor son batech para
Y en lloch de juraments escoltas plors.

Quan un dia,—t' estimo,—
Me vas dir ab véu baixa
Y ab corona de flor ornares mos cabells,
En un riu me vaig veurer,
Jegut dintre una caixa
Y portava en mon cap corona de xipré.

A cada nit que passa
Sento una véu que 'm crida:
—Un dia, un grilló mes que nos lliga á la mort!—
Si veig florir un arbre,
Diu ma pensa esmortuida:
—La fusta donará per enterrar ton cos.

Quan tornava á ma patria,
Y plé de goig ne veyá
De la vila del cor lo campanar,
Ab fatídica véu
Mon pensament me deya:
—Brandá per ton bateig, per ta mort brandará.

Senyor, senyor, mos dias
Son flamas irritadas
De lo foch del peccat y del dolor;
Y á cada jorn que passa,
Dich ab tristas miradas
Un dia mes d' esclavitut, senyor!

ANTONI LLABERIA.

9 Abril 1867.

RUM RUM.

Algun periòdich s' ha convertit en Don Quijote d' un autor apreciable que no es cap Dulcinea del Toboso,—y lamentantse de que nosaltres diguessim que una obra que varem criticar, no era ni havia sigut may una *loa*, diu ell que ni 'l autor, ni 'l llibre, ni 'ls cartells varen portar que l' obra aquella «fòs tal *loa*». Assegura que ha vist lo llibret, y que ha llegit los cartells y fins,—d' això no m' en recordo,—afirma que ha parlat ab 'l autor y tot. ¡Ditxòs ell que tè temps pera ocupar-se de totas eixas cosas!... Un amich nostre 'ns digué:—¡Ay, ay! me pensava que quan deya que allò no era un *loa*, tractava de fer-ho saver al docte, profundo y magistral gacetiller del *diari d' en Brusi*.—Y sí, varem contestar nosaltres.—¡Ah! donchs, mira: algun periòdich s' ho pren per lo serio.—Bè, diguerem nosaltres, això es lo que tè parlar sense més ni més.

En lo número pròxim, si Dèu ho vol, ens ocuparem de la traducció del *Don Joan de Serrallonga*. Sembla que en lo dia del estreno l' autor Don V. Balaguer fou cridat á l' escena repetidas vegadas. Lo felicitem de veras.

La Gaceta Universal ens ha distingit dedicantnos tòt un article. Gracias.

Dama passat dilluns, tindrà lloch en lo teatre del Odeon lo benefici del apuntador senyor Comellas. Forman lo programa lo drama *las duas noblesas*, la pessa *Otra torre de Babel*, y la comedia *Los de fora y los de dins*. Desitjam que dongui resultats positius la funció.

Ja s' ha publicat lo quint cuader de lo *Trovador de Monserrat* que conté numerosas alussivas á la gloriosa guerra d' Italia y que mereixen totas ser llegidas ab detenció perque per fortuna son apreciables per mes de un concepte.

F.

ARGUMENTS CONTRA LA PENA DE MORT.

(Continuació.)

IV.

La historia, novela ó cuento—lo que vulgau—que vos vaig á referir, va tindre'l loch en las cercanías de Perpinyá.

Un gendarme que fingia amistat á un seu company de la milicia, s' enamorá un jorn de la sa muller.

Aquell tingué massa confiansa en la seva esposa, y quan se va adonar de que sa honra podia perillar, ja fou tart: l' esposa li havia sigut infidel y al vèndrer la honra d' ella, havia també venut l' honra y la reputació del espos.

L' infelís gendarme sufri dos desenganys: lo que li causá sa esposa y 'l que li causá sòn amich.

Los dos havian faltat á sòn deber: la esposa havia venut sa honra, l' amich havia venut sa amistat.

Temerós del escàndol públich, y, per altra part, com estimava massa á sa esposa pera consentir en que 'l públich la cregués deshonrada, resolgué ca-

llar y premeditar sa venjansa que un jorn, més ó menos tart, devia portar á cap.

Enviá la dona lluny de prop seu y seguí fingint—ara era ell lo qui fingia—amistat al amich hipòcrita que li havia fet traició.

Á una hora de Perpinyá s' hi trova una casa de pagés, de aqueixas que té Catalunya y que son conegudas ab lo filosófic y significatiu nom de *casas pairals*.

No convé saber—per l' objecte de la narració—quina gent vivia en la casa, quants eran de familia y tot allò qu' explicaria un escriptor que tingués més ganas d' omplir paper que d' anársen directament al cas.

Basthi saver que era la casa una riquísima heretat de aquell pla, y que l' amo y hereu de la casa tenia lo que aquí 'n diriam mólts perrucas.

Eixa última circumstancia, per demès tentadora, la sapigué un lladre y resolgué un jorn anar á robarlo.

La policia francesa,—que encara es més esparvillada que la espanyola,—tingué noticia del robo que s' anava á comètrer, y prengué precaucions.

Pel prompte, la familia va abandonar la casa, y 's posesionáren d' ella dos gendarmes: los mateixos del nostre cuento.

Lo lladre no era més que un y 'ls gendarmes dos: la victoria quasi devia ser dels gendarmes.

Arrivá la nit del crim.

Los vigilants estavan preparats y esperant que 'l lladre arrivés pera reduhirlo á presó.

Se sentí un trepitj á fora de la casa y 'ls gendarmes se posaren en guardia; més tart se sentí furgar una mica la porta, aqueixa s' obrí y un home entrá de puutetas, y ajudat ab la escuálida y tísica claror

— 50 —

—Ah! no me 'n parlis. ¿Y sa mare?

—Se morian de alegría.

—Y voleu dir que en Mateu sols la ha recullida per caritat?

—Donchs, perquè?

—Jo deya que tal volta... ella era, es á dir, son pare era molt rich... y com qui oli maneja...

—No ho crech, perque llavors de la crema tot se perdé. Lo senyor Narcís tenia lo dineró enterrat en una gerra en un camp y com ningú ho sabia mes que éll, ab sa mort ha quedat perdut per sempre son caudal.

—Pero, be podria ser que aquest hagués sigut trovat per en Matheu.

—Se hauria dit, me sembla.

—Oh! éll es molt reservat y com li cou...

—Sí; y es veritat que fa algun temps que éll trunfa.

—Tot pot ser.

—Mare de Dèu, qui ho havia de dir!

—¿Qué han de dir? ¿Qué han de dir, malas bruixotas?—cridá ab forta veu un home alt y gros que per son trajo s' veyá que era tra-giner, y que havia escoltat la conversa.—La pubilla de Hostalrich avuy per avuy no té un clau, ni un pa á la post. De fam se moriria, si en Mateu la abandonés; pero no hi ha por que ho fasse perque es un home de be y s' riu y desprecia las vostras difamacions.

Lss vellass se 'n anaren fentse creus y temerosas cap á la parroquia ahont entraren al mateix temps que ho feya lo objecte de sa murmuració ab tota la familia.

En Mateu anava tot tou al costat de sa esposa, portant devant als dos noys vestits de nou, los quals agitavan ab alegría y entre 'ls crits de *juli* los rams de llover y de olivera.

Acabada la funció se 'n entrá ab en Melció á la sagristia.

—Deu lo quart! senyor rector, digué, aquí li porto aquet galifar-deu que ja es hora de que 'l preparem pera posarlo á la sinia.

—Ola! ola! ¿Tú per aquí bona pessa? ¿Com están á casa?

—Tots bons, pera servirlo, contestá 'l xicotet.

—Molt be, molt be! minyó. Sembla que 'n farem carrera.

—Es molt bon minyó y he procurat criarlo tant be com he sapigut en lo temor de Dèu.

— 51 —

—Ja m' ho figuro. Te conech á tu de molts anys y presumo que ton fill ha ser ben criat. Los testos se han de semblar á las ollas.

—Gracias, senyor rector. En quant á lo que hage de dársele.

—Oh! de això no 'n parlem. Tot se fa per caritat. La parroquia ja te sas obvencions, los drets de estola y peu de altar, los delmes, las primicias, las limosnas dels fiels... vamos tot; res li falta; pero 'ls pobres, fill meu, los pobres son un pou sens fondo... Quants sacrificis, quantas obligacions sufrim y nos imposem per ells.

—Ja te rahó.

—Y encara, crégues que tot podria anar endevant si no fossen los convents. Ay! fill meu, avuy en dia val mes ser donat de San Pere de Roda, que rector de la millor parroquia de Barcelona. Després ab aquestas guerras y trastorns las cullitas se perden, lo delme no dona res... en perill tots los dias las alajas del temple... Es una fatiga, Mateu, una fatiga!... Veus los convents tenen los peixos grossos: lo Compte de Ampurias, es dir, lo Duch de Cardona, lo Marqués de Castellvell, lo Baró de Foxá y altres y altres los fan uns donatius considerables. Lo mateix Senyor Bisbe sembla que 'ls favoreix ab preferencia... ¿Qué se hi ha de fer? Ells menjan lo gra y nos deixan la palla á nosaltres pobres rectors.

—Es una llástima.

—Per aixó es que havem de demanar la vostra ajuda. ¿Qui donará esplendor á la parroquia si no sou los feligresos?

Aixís continuá parlant lo bon sacerdot, que no era curt de paraulas, y á la fi convinguts en lo preu (per cert molt módich) de la ensenyansa de en Melció, se despediren aquet y son pare del rector quedant en que desde lo tercer dia de Pascua lo noy aniria á apèndrer de lletra á la rectoria, ab mólts altres de la vila á qui sos pares feyan fer lo mateix.

La entrada de la Roser en la costura no fou pas mes difícil y quedá també arreglada ab quatre paraulas.

Los dos nins no veyan en tots aquets preparatius motiu de regositj ans be estiguéren místichs y mal humorats tota la tarde de aquell dia de rams que havia tingut tan joyosa matinada ab lo estreno dels vestits y la benedicció de la Iglesia.

Aixís molts voltas després de grans satisfaccions, solen venir penas y disgustos.

que li proporcionava una trista y pobra candela,—avansava en són camí.

Al arribar al quarto ahont estaven amagats los guardias, y al qual ell se dirigia per haverhi en lo mateix lo tresor, sentí resonar en sas orelles lo terrible crit de ¡alto!

Apagá 'l llum immediatament, després ressonaren tres detonacions é immediatament se trabá allí mateix una lluyta desastrosa, bras á bras y pit á pit, lluyta que no puch descriure perque la oscuritat de la nit la encubrí ab lo més profundo misteri.

Sols vos puch dir que lo resultat fou lo gendarme amich del casat, mort, y 'l lladre pres, posat á disposició del jutge y acusat de haver comés un assassinat en la persona del gendarme.

L'acusat estava confés: quan li preguntavan si era ell l'assessino del gendarme, contestava afirmativament y deya que 'l matessin, que 'l treguessin del mon ab lo qual li farien justícia y un gran bé al mateix temps, ja que després de haver fet aquella mort li era impossible 'l viure tranquil.

La causa se li complicá y fou condemnat á mort. La sentència s' executá, y l' infelís morí en lo patíbol.

Vint dias després de haverse consumat lo delicte, lo jutge que havia fallat la causa, rebé la següent esqueleta:

«Senyor Jutge: lo qui ha mort al gendarme no es l' infelís que ha espirat en lo patíbol lo crim que no havia comés, sino jo que ja fa temps tenia pensat venjar-me de una traició que se 'm feu temps enderrera. Com jo no puch viure tranquil, he resolt suïcidarme. Quan rebeu aquest bitllet, ja no existiré.»

***

(Se continuarà.)

A. SERRA.

Solució á la xarada del número passat.

Ar-ma-ri.

Solució al geroglífich del número passat.

L' obra té quatre entregas.

ANUNCIS.

NOU SISTEMA DE TELEGRAFÍA

sensill, segur y económic aplicat á tota classe de campanetas, avisadors, avisadors de portas, pera casas particulars, despatxos, oficinas, etc.

Eixos aparatos que tenen per agent l'aire comprimit, son de fácil aplicació y de segur resultat, sens ocasionar gastos ni alteracions després de sa instalació.

Los senyors Dalmau y fill s' encarregan de la colocació de dits aparatos, conforme á las instruccions de son inventor, com se pot veure per lo modelo que tenen col·locat en són despatx situat en la Rambla del Centre, núm. 9, davant del Liceo. Fábrica de instruments de Física y Optica.

EL ESCRITORIO.

FÁBRICA DE LLIBRES RATLLATS Y PAPELERÍA

DE

JOSEPH ARRUFAT Y TORRENS.

(Menció honorífica en la Exposició de París de 1867.)

Eix acreditat establiment que durant molts anys ha estat establert en lo carrer de Escudillers, núm. 74, s' ha traslladat al immediat carrer Comptes de Sobradiel, núm. 4, Barcelona.

ESTABLIMENT ORTOPÉDICH

DE

DON EMILIO CLAUSOLLES,

professor en medicina y cirujia, sócio de la Academia médico-quirúrgica de Madrid y de Palencia, sócio fundador del Institut Médich de Barcelona, premiat en las Exposicions Universals de París en 1855 y 1867, etc. etc.

Tractament especial de las afeccions següents:

Desviacions de la columna vertebral en tots los seus graus.

Desviacions internes y externas de las camas, peus brassos y mans.

Peus de Pinya, (varus) peus equinos, retraccions musculars y falsas anquilosis de las camas, etc.

Luxacions espontáneas, traumáticas ó patológicas en todas las articulacions.

Hernias (vulgarment ditas trencaduras, relajacions, —trencats, esbincats).

Arribat de poch de París ahont ha permanescut durant la última Exposició Universal, ofereix al públich sos serveys, assegurantli trobará en dit establiment tots los adelantos que s' han presentat en aquell concurs, y que la ciencia ha demostrat ser los millors pera obtenir bons resultats curatius.

Consultas diarias y gratuitas de 12 á 3.

RAMBLA DEL CENTRO, NÚMERO 27.

BARCELONA.

DIRECTORS: D. ANTON SERRA Y D. F. UBACH.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jeps, carrer de Petritxol, 14.—1868.

CAPITOL IX.

Germá y Germana.

Lo que havian dit las vellas murmuradoras de Hostalrich no era del tot mentida.

En Mateu trunfava.

Desde la entrada de la Roser á casa seva, semblava que la sort se li havia entrat pert las portas. En tot lo que posava ma acertava y no feya cap negoci dolent.

¿Será que las bonas accions ja tenen en aquest mon recompensa? Aixís hem de creure-ho; mes no del tot, perque lo verdader premi solsament allá dalt lo donan, y perque en la terra hi ha molla gent de be desgraciada.

Durant alguns anys á Mateu no se li apedregá una sola cullita, son grá li fou comprat al millor preu, guardá en lo seller botas de bon vi y en res tingué la mas petita desgracia.

Semblava que havia clavat la roda de la fortuna.

Aixó doná per resultat un cambi radical en son modo de viure.

En Mateu era fill segon de una familia mitj acomodada. Lo hereu havia arreglegat algunas vesanas de terra y la casa pairal, que en lo temps de que parlem usufructuava la viuda y las administrava en nom dels fills que aquell havia deixat á sa mort ocorreguda en los primers anys de la guerra.

Havent deixat lo hereu sucseció, de res aprofitá á en Mateu lo vincle que, segons costum, havian los vells posat en lo patrimoni y hagué de contentarse ab las pocas centas lliuras que li tocaren de llegítima, las quals no bastavan pera treure á ningú de pena. Se vegé en consecuencia obligat á fer lo que fan tants fills esters de nostra terra, es á dir, posarse á trevallar per compte de altre ja que no hi ha cosa propia en que emplearse.

En lo comensament pensá posarse á mosso; mes poch amich de la ecesiva dependencia que aixó exigeix, y animat á mes grans ideas per lo matrimoni que contragué poch després de la mort de son pare,

—Me estimaria mes no mourer' m de casa y jugar tot lo dia.

—Minyona no pot ser.

—Y jo també aniré á costura?

—No, home, no. Tu anirás á la rectoria y allí te ensenyarán de tot y de doctrina.

—Es á dir que no anirem plegats?

—¿Qué no sabs que las noyas no poden anar ab lo senyor rector?

Los dos xiquets se quedaren fent lo bot y casi 'ls espurnavan las llágrimas. No gosavan á mirarse y semblavan molt enfadats.

—Donchs, are ja no 'ns podem veure? murmurá per últim en Melció.

—Qué se jó? contestá la nena mossegant la punta de la blusa.

—Per mes que fassin no aniré á la rectoria.

—Ay no, no; que la mare se enfadaria.

—Encara que 'm peguin.

La Roser se alarmá al veure la ira de son germá y pera calmarli la rebequeria se li acostá y abraçantlo l' omplí de petons que foren tornats.

Després se 'n anaren junts á saltar y correr per lo carrer com si res hagués succehit.

Ditxosa edat en que las tempestats pasan per fortas que sigan tant depressa com nuvolada de estiu?

Arribá lo diumenje de rams y per tal dia havia decidit Marta vestir de home á son fill.

Li arreglá per lo tant uns calsons y un gequet de pana verda, ab los quals, una armilla virolada feta de una vella de son pare, mitja blanca com la neu, espadenyas noves y una barretineta vermella que li havia regalat son padrí, feya en Melció lo baylet mes agraciad y mono de la vila.

La Roser no hagué de quedarse en darrera. La vestiren ab giponet de vellut, faldilla de grana y una caputxeta blanca en que ostentava un llasset á manera de cresta.

Las comares de Hostalrich se deturavan al veure-la passar.

—Uy Jesus! deyan unas, ¿no 'm veus la pubilla que xamosa y rebúfona?

—Benehida sia! esclamavan altres, sembla una doneta.

—Si son pare obrís los ulls!...

13 LAS JOYAS DE LA ROSER.